

Landsthingsparlamentarisme eller Rigsdagsparlamentarisme, han ønskede. Jeg kan ikke forstaa et saadant Spørgsmaal, thi det forekommer mig, at hvor der i det Hele taget er Tale om Parlamentarisme, maa man tage Exempel fra det Land, hvor Parlamentarismen staaar høiest, nemlig England, og naar man lægger Mærke til, hos hvilket Thing Hovedvægten og Betydningen ligger der, behøver man aldrig at spørge, hvad der forstaaes ved Parlamentarisme. Det er derfra, vi have Ordet, altsaa maa, idetmindste efter mine Begreber, de samme Regler, der gjøres gjældende der, hvorfra vi have Ordet, ogsaa gjøre sig gjældende der, hvor man i det Hele vil tale om Parlamentarisme.

Efter at jeg har tilladt mig at udtale disse saa Bemærkninger, skal jeg nærmere komme ind paa det, som egentlig har foranlediget mig til at begjære Ordet. Det erede Medlem for Odense (Falbe-Hansen), der jo ikke talte Meget, holdt sig specielt til een Sag, og det var Udvandringsspørgsmaalet. Det var med en vis behynderlig Jøselse, jeg hørte det meget erede Medlems Foredrag, thi idet han udtalte sig om, at han meget stærkt maatte beklage den store Udvandring, som finder Sted i Diebliffet — hvad han dog senere modificerede ved at meddele, at det ogsaa havde sine gode Sider, at der fandt en Udvandring Sted, hvilket han betegnede som en god Aareladning — frygtede jeg for, at det erede Medlem, især da han jo hælder til Høire, skulde fremsætte et Ønske, ikke om at ophæve det, som giver Aaledning til den store Udvandring, men om, at den høie Regjering vilde fremkomme med Lovforslag, som kunde hæmme Udvandringen. Jeg er vis paa, at et saadant Lovforslag vilde vinde Tilslutning hos den høie Regjering og endnu stærkere Tilslutning hos alle de militære Medlemmer. Det er jo nemlig et af de store Principer, som for Tiden gjøre sig gjældende i det tydske Rige, hvor man hæmmer Udvandringen saa stærkt, som det vel er muligt, at hæmme den, for at man kan beholde saa mange Folk hjemme som muligt og bruge dem til Militærtjeneste. Jeg haaber, at det aldrig skal lykkes Regjeringen her i Landet, selv om den skulde tænke paa Sligt, at gennemføre en Lov, som skulde hæmme Udvandringen; thi det vilde efter mine Begreber være saa lidet demokratisk, som vel tænkes kunde, at berøve Folk Ret til at søge et bedre Udkomme i et Land, hvor de mene at kunne finde det. I det Hele forekommer det mig at være en af vor Tids mest aristokratiske og militariske Love, naar man vil lægge Baand paa de Folk, som søge at finde deres Erhverv et andet Sted. Det erede Medlem lovede os,

at han maasse senere vilde fremstille nogle af Marsagerne til den store Udvandring, og jeg kunde meget ønske, navnlig fra hans Side, der er saa godt med paa det statistiske Omraade, at høre Udtalelser derom. Disse specielle Marsager, hvorfra jeg vel nok er istand til at nævne nogle, skal jeg ikke komme ind paa; men jeg skal nævne eet Punkt, fordi det berører det militære Omraade, hvortil der jo paa Finantsloven fordres saa store Midler. En af de væsentligste Grunde til Udvandringen er ubetinget Militærtjenesten; det er en sikker Sag. De gode Forvarsmænd kunne tale saa høit og lydelig, de ville, om den Lyst, der er i Landet til at være Soldat, det er dog en Tale, der ingenlunde holder Stik. De militære Udgifter ere vistnok i alle Lande en Byrde paa Befolkningen, en Byrde, som den under alle Omstændigheder helst ønsker at være fri for, og det er da Noget, der er saa naturligt, som vel tænkes kan. Jeg har meget sjeldent truffet Folk, som have næret nogen speciel Lyst til at være menige Soldater. Jeg har truffet Mange, som have haft speciel Lyst til at være Officerer; thi det er et ret behageligt og mageligt Liv. Men jeg har ikke truffet Mange, som have haft Lyst til at være menige Soldater, og for at blive fri for dette Baand, for at unddrage sig Militærtjenesten, søge Mange, hvor en saadan tung Bliot hviler paa Befolkningen, at komme bort. Nu kunde det jo være meget rart for dem, der ønske saa mange Soldater som muligt, at dette blev hæmmet, og derpaa ville maasse ogsaa i sin Tid i Danmark som i Tydskland Bestræbelserne blive rettede. En anden Side af Sagen er, at ligesom Militærtjenesten er Marsag til, at Mange udvandre, saaledes hindrer den ogsaa vore Landsmænd i at komme tilbage til Danmark og atter blive Borgere, ydende Borgere i vort Samfund, fordi de, naar de komme tilbage, skulle tages til Militærtjeneste. Jeg talte saaledes for et Par Aar siden med en Mand, der havde opholdt sig i Udlandet i en halv Snes Aar, og som var kommen her hjem med en Formue af et Par hundrede tusinde Kroner. Han kunde ikke blive hjemme og yde sin Stat til Landet, fordi han skulde være Soldat, og han maatte derfor forlade det. Vi se altsaa, at for Udvandringen har Militarismen sin Betydning, den er en væsentlig Grund dertil, og jeg skulde som sagt meget beklage, om der nogeninde skulde være Tale om at hæmme Udvandringen.

Jeg skal nu i al Korthed berøre en Sag, som synes specielt hver Gang den kommer frem i Thinget om ikke at sætte ondt Blod, saa dog at vække Misstemning;